

«بسم الله» الرحمن الرحيم

خلاصه کلاس آداب الصلوة - شب هجدهم ماه رمضان ۱۴۳۹

آثار گفتن «بسم الله الرحمن الرحيم»

«وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذَكَّرْ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفَسْقٌ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَىٰ أَوْلِيَائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ»

گفتن «بسم الله» در تمام امور وارد شده است، یک بخش از فضیلت گفتن «بسم الله» در کل زندگی است، و یک بخش فضیلت آن در قرائت نماز است. در روایات اصل گفتن «بسم الله» در کل امور تکرار شده است. حتی تعبیر شده است که در هر صغیر و کبیری «بسم الله الرحمن الرحيم» بگویید. در چند زمان «بسم الله» گفتن بیشتر مورد تاکید قرار گرفته است، هنگام انعقاد نطفه، هنگام خوردن غذا، هنگام پوشیدن لباس و هنگام خواب و برای همه این ها آثاری ذکر شده است. همچنین گفته شده است که اگر امری در آن «بسم الله» گفته نشود، آن امر از بلا و دخالت شیطان ایمن نیست و تعبیر به شرک شیطان شده است. حتی در عبادات هم از شروع عباداتی که بر آن «بسم الله» گفته نشود نهی شده است. برای همین هم خدا شروع فاتحه الکتاب را حمد و شروع حمد را هم «بسم الله الرحمن الرحيم» قرار داده است. در روایتی آمده است که «اگر کسی وضو بگیرد و در وضوی خود بسم الله نگوید، در آن وضو برای شیطان شرکی است.» اگر بخورد و یا بیاشامد و یا بپوشد و یا هر کار دیگری کند و «بسم الله» نگوید، برای شیطان در آن کار شرکی است.

در یک حدیث دیگر اهل بیت (ع) فرموده اند: «در هر لباس جدیدی شیطانی هست که اگر هنگام پوشیدنش خدا را یاد خدا نکند، حال فرد را دگرگون می کند.» خاصیت دنیا این است که اگر در امری از آن یاد خدا نکرديد، آن امر جولانگاه شیطان است. اگر «بسم الله» نگفت شیطان در آن شریک است. روایتی از امام صادق (ع) نقل شده است که: «شیعیان ما در انجام امور خود گفتن بسم الله را ترک می کنند، بعد خدا آن ها را به امر مکروهی مبتلا می کند تا متوجهشان گرداند که ذکر خدا را ترک کرده اند و به ذکر خدا برگردند تا آثار گناه بر طرف شود.»

پیامبر (ص) از طرف خدا خبر داده که هر امری که با «بسم الله» شروع نشود ابتر و ناقص است. همین که بنده کاری را شروع کند و از خدا استعانت نکند، کفر است و ریشه استکبار همین ترک یاد خداست. اگر انسان یاد خدا را در شروع عمل با خود همراه کند، از کبر رهایی یافته است. در احادیث آمده است که «با گفتن بسم الله الرحمن الرحیم درب های شر را ببندید و درب های خیر را باز کنید.»

از امیرالمومنین (ع) پرسیده شد تفسیر «بسم الله الرحمن الرحیم» چیست؟ حضرت گفت: «با استعانت از این اسم کاری را انجام دهیم. اگر گفتی کار برکت می کند و اگر نگفتی کار به انجام نمی رسد.» خود حضرت باری تعالی در یک حدیث قدسی می فرمایند: «من شایسته ترین کسی هستم که از من درخواست شود و شایسته ترین کسی که انسان به سوی او تضرع کند، پس در کل امر صغیر و کبیری «بسم الله» بگویند تا در آن امر شما را یاری کنم.» گفتن «بسم الله الرحمن الرحیم» همه فاصله ها را پر می کند و سپری برای شرور است و شفا برای سینه هاست و امان است در روز قیامت.

کسی که می خواهد از پل صراط عبور کند، اگر «بسم الله» بگوید موفق به عبور می شود. اگر کسی عادت کند که در انجام امور «بسم الله» بگوید، آن جا هم موفق به گفتن «بسم الله» خواهد شد، اما اگر کسی «بسم الله» را ترک کرد، آن جا هم موفق به گفتن «بسم الله» نخواهد شد.

«بسم الله» آیه ای است بسیار با فضیلت و خلاصه همه حمد که خود حمد خلاصه همه قرآن است. اسم اعظم به «بسم الله الرحمن الرحیم» نزدیک است، فقط باید حقیقت آن که عبودیت است بروز پیدا کند. به گفتن «بسم الله» عادت کنید تا به حقیقت آن برسید. روایات متعدد ما را به این امر کرده اند که در انجام امور عادی و روزمره آن را بگویند تا امرتان سهل شود. در روایت آمده است که: «اگر بنده ای قبل از خواب «بسم الله» گفت، خدا به فرشتگانش می گوید نفس هایش را بشمارید.» اما جزایی برای آن ذکر نشده است و این یعنی این که جزای آن بی انتها است.

«بسم الله» آدابی دارد؛ جهر به آن تاکید شده است، یعنی آن را بلند بگویند، حتی در نمازهای اخفاتیه. بلند گفتن «بسم الله» دو جنبه دارد:

۱) اول شعار شدن «بسم الله»

۲) عظیم شمردن آیه «بسم الله الرحمن الرحیم»